

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATAREA DISCRIMINĂRII
Autoritate de stat autonomă

Operator de date cu caracter personal nr. 11375

HOTĂRÂREA Nr. 177
din 02.03.2016

Dosar nr: 138/2016

Petiția nr: 1083/24.02.2016

Petent.....:

Reclamat: Revista Kamikaze (www.kmkz.ro)

Obiect: afirmații ce aduc atingere demnității categoriei de persoane vârstnice

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I. 1. Numele si domiciliul petentului

1.1.

I. 2. Denumire si domiciliu reclamatului

2.1. Revista Kamikaze (www.kmkz.ro), cu sediul în București, Calea Victoriei nr. 155, tronson 6, et.11, sector 1

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1. Sesizarea vizează articolele de presă "Cei 1000 de psihopați care au fost la protestul Antenei 3 nu reprezintă bătrânii din România" și Live de la bășina Antenei 3: 10 lucruri de la cel mai penibil protest din istoria României".

III. Citarea părților

3.1. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, s-a îndeplinit procedura de citare în data de 29.02.2016.

3.2. La termen s-a prezent reclamatul, petentul fiind absent.

3.3. În cadrul ședinței de audieri, unul dintre membrii Colegiului director, prezenți la ședință, a invocat excepția lipsei calității procesuale active.

IV. Susținerea părților

Susținerea petentului

4.1.1. Sesizarea vizează articolele “Cei 1000 de psihopați care au fost la protestul Antenei 3 nu reprezintă bătrânii din România” și Live de la bășina Antenei 3: 10 lucruri de la cel mai penibil protest din istoria României”.

4.1.2. Petentul susține că, în cadrul articolelor, au fost făcute o serie de afirmații discriminatorii pe bază de vârstă la adresa publicului și telespectatorilor Antena 3. Astfel, au fost folosite următoarele expresii: ”Doamne, vino Doamne, să vezi ce rahat a mai rămas din oamenii din România!”. “Media de IQ a fost pe la 50. Oameni de calitate, buni la vot, dar foarte proști pentru tâmpiții care încă dau publicitate la Antene (nu ne întrebați de ce, că nu știm; de proști, probabil). Cam de ăștia peste tot”. Formulările și expresiile folosite creează diferențe de tratament și generează idei discriminatorii cu privire la drepturile acestor persoane de a se întruni și de a-și exprima liber convingerile și părerile.

4.1.3. În consecință, față de cele arătate mai sus, petentul consideră că aprecierile jignitoare și discriminatorii la adresa susținătorilor și telespectatorilor Antenei 3 sunt în măsură să le producă prejudicii grave și să atingă demnitatea lor.

Susținerile reclamatului

4.2.1. Reclamatul A.M., prezent la ședința de audiere, susține că articolele în cauză nu întrunesc criteriul definitiv al discriminării. Încă din titlul unuia dintre articole face precizarea clară conform căreia persoanele vizate de critica din text nu pot fi considerate a fi reprezentative pentru grupul social al “persoanelor vârstnice”: “**Cei 1000 de psihopați care au fost la protestul Antenei 3 nu reprezintă bătrânii din România**”. Grupul format din 1000 de persoane nu permite extrapolarea la nivelul unei întregi categorii sociale și nici măcar la o majoritate a respectivei categorii. Membrii acestui grup sunt, mai degrabă, compatimiți pentru vulnerabilitatea lor psihică față de mesajele tendențioase ale televiziunii.

4.2.2. Având în vedere cele de mai sus, reclamatul susține că articolele nu depășesc limita libertății de exprimare.

V. Motivele de fapt și de drept

5.1. Pe cale de excepție, prin raportare la prevederile art.7 alin. 1 din Ordinul C.N.C.D. nr. 144/2008 privind Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor, potrivit căroră, o persoană poate fi calificată ca având **calitate procesuală activă în fața C.N.C.D.** numai dacă îndeplinește cumulativ următoarele condiții:

* Existența unui interes legitim în combaterea discriminării;

* Existența calității de reprezentant al unei persoane, grup de persoane sau comunitate împotriva căreia s-a săvârșit o faptă de discriminare, **Colegiul director respinge excepția lipsei calității procesuale active.**

Astfel, Colegiul director reține faptul că **jurnalistu/Televiziunea** își exercită profesia în scopul servirii interesului public.

5.2. În fapt, Colegiul director reține articolul de presă, respectiv afirmațiile ce pot aduce atingere demnității persoanelor vârstnice.

5.3. În drept, Colegiul trebuie să analizeze afirmațiile reclamatului din perspectiva echilibrului dintre principiul libertății de exprimare și dreptul la respectarea demnității umane și a nediscriminării (art. 2 alin. (1), art. 15 și art. 2 alin. (8) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată).

5.4. Astfel, potrivit art. 15 al O.G. nr. 137/2000R și actualizată: *„constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, **orice comportament manifestat în public**, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității sau crearea unei atmosfere intimidante, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acesteia/acestui la o rasă, naționalitate, etnie, religie, infectare HIV, categorie socială sau categorie defavorizată, ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia/acesteia”.*

5.5. În raport cu protecția demnității umane și dreptul la nediscriminare, art. 2 alin. (8) din O.G. 137/2000 dispune că *„Prevederile prezentei ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”.*

Libertatea de exprimare constituie valoarea fundamentală a unei societăți democratice și plurale. Din această perspectivă, libertatea de exprimare are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice. Exprimarea liberă a opiniilor și credințelor, chiar și a celor nepopulare sau atipice, reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabilă de dezvoltare.

În nenumăratele decizii asupra libertății de exprimare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că acest drept „acoperă nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și acele care șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței, spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică. (CEDO, Lingens c. Austriei, nr. 9815/82, hotărârea din 08.07.1986).

5.6. Totuși, libertatea de exprimare nu este un drept absolut, limitele sale fiind stabilite în art. 10 alin. (2) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, după cum urmează: *“orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare”,* precizându-se în mod expres limitele acestui drept în aliniatul 2 al aceluiași articol: *“exercitarea acestor libertăți, (n.n. libertatea de exprimare, de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei) ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru ... protecția reputației sau a drepturilor altora.”*

5.7. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie **să fie prevăzută de lege** (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite condiții: să fie previzibilă și accesibilă), **să urmărească un scop legitim, să fie necesară într-o societate democratică și să fie proporțională cu**

scopul urmărit (Corneliu Bârsan, *Convenția europeană a drepturilor omului*, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801).

5.8. Pe de altă parte, în contextul **dreptului de a nu fi supus discriminării** și sub acest din urmă aspect, corelativ unui tratament injust, ostil, umilitor sau degradant, trebuie reținut elementul de apreciere al criteriului de la care, un comportament reprobabil care ar fi calificat ca ostil, injust până la tratament degradant, astfel cum au statuat instanțele de contencios european, fosta Comisie pentru Drepturile Omului și Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Acest element de apreciere este unul variabil, în funcție de circumstanțele cauzei și de efectele aplicării lui, în raport cu sexul, vârsta, starea de sănătate a victimei și alte asemenea elemente referitoare la situația victimei.

5.9. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, **tratamentul a fost calificat ca fiind "degradant"** dacă a **cauzat victimelor sentimente de teamă, de neliniște și de inferioritate, de natură a le umili și a le injosi** (a se vedea, în acest sens, Kudla împotriva Poloniei [MC], Cererea nr. 30.210/96, paragraful 92, ECHR 2000-XI).

5.10. Raportat la speță, Colegiul director reține afirmații de genul : « *Media de IQ a fost pe la 50. Oameni de calitate, buni la vot, dar foarte proști pentru tâmpiții care încă dau publicitate la Antene* », « *Cerebel (practic singurul cerebel activ din piață de azi) le-a cerut zadarnic pensionarilor catatonici* » (sindrom psihomotor al schizofreniei prin pierderea inițiativei de mișcare, conduită stereotipă și stupoare mintală).

5.11. Colegiul director reține faptul că autorul articolului folosește expresii care pot aduce atingere demnității persoanelor în vârstă. Chiar dacă s-a făcut precizarea conform căreia « *acele persoane nu reprezintă bătrânii din România* » și chiar dacă articolul a vizat jurnaliștii Trustului Intact, unele dintre expresiile folosite nu sunt potrivite pentru a denumi o categorie de persoane.

Asocierile făcute cu persoanele în vârstă sunt nepotrivite și este foarte greu de exclus această categorie la citirea articolului.

5.12. Prin urmare, afirmațiile de mai sus conduc la concluzia existenței unui comportament care a avut ca scop sau vizează crearea unei atmosfere ostile, degradante și umilitoare la adresa întregii comunități de cetățeni români vârstnici.

Consiliul recomandă părții reclamate să manifeste mai multă prudență atunci când afirmațiile vizează o anumită categorie de persoane și, în felul acesta, să evite să aducă atingere demnității umane, indiferent de categoria vizată.

Pentru considerentele de mai sus, Colegiul director, cu **unanimitate de voturi**, decide că faptele sesizate întrunesc elementele constitutive ale art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000, republicată, și se încadrează în limitele libertății de exprimare.

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Faptele sesizate întrunesc elementele constitutive ale art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000, republicată, declarațiile se încadrează în limitele libertății de exprimare prevăzute de art.2 alin.(8) din același act normativ.
2. Sancționarea reclamatului cu avertisment, potrivit art. 5 alin 2 și art. 7 alin. 3 din O.G. nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare
3. O copie a hotărârii se va transmite părților:

VII. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BERTZI THEODORA – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

HALLER ISTVAN – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

LAZĂR MARIA – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

Data redactării 11.03.2016

Motivele de fapt și de drept redactate de Asztalos Csaba Ferenc și
Angelica Paraschiv Gergely

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

